

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 6, 9, 15, 16, 17, 21-1, 22 IR 74
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 16, 18, 20, 20-1, 21, 22, 23, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63
STRAIPSNIŲ IR DVYLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, ĮSTATYMO
PAPILDYMO 15-1 STRAIPSNIU IR 54 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-20-1505)**

2020-09-10 Nr. NV-2452

Vilnius

Projektų teikėjas – Energetikos ministerija

Projektų tikslas – sudaryti sąlygas Atsinaujinančių išteklių energetikos (toliau – AIE) plėtrai Lietuvoje, įgyvendinti 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES)2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (toliau – Direktyva) nuostatas, sudaryti sąlygas elektrinių plėtrai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje (toliau – jūrinė teritorija).

Dabartinė situacija:

Siekiant Lietuvos strateginiuose dokumentuose nustatytą AIE plėtros tikslą ir įgyvendinant 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES)2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (toliau – Direktyva) nuostatas, siūlomi šie įstatymų pakeitimai:

1. Atsinaujinančių išteklių energetikos (toliau – AIE) įstatymo projektu siekiama:

- įtvirtinti, kad VšĮ Lietuvos energetikos agentūra konsultuotų ir teiktų metodinę pagalbą veiklos elektros energetikos sektoriuje klausimais;
- reglamentuoti sąlygas aukciono laimėtojams elektros energiją parduodant pagal dvišales sutartis;
- reglamentuoti atsakomybės sąlygas ir tvarką už perdavimo tinklų plėtrą, kuri bus reikalinga elektrinėms, numatomoms įrengti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyse, prijungti;
- nustatyti konkursų organizavimo elektrinių plėtrai jūrinėje teritorijoje pagrindinius principus;

• nustatyti ilgalaikius atsinaujinančių išteklių energetikos tikslus visiems sektoriams;

2. Elektros energetikos įstatymo projektu siekiama:

- įtvirtinti naują rūšį leidimų – leidimą modernizuoti (rekonstruoti) elektrinę ar elektros energijos gamybos įrenginį, kaip yra numatyta Direktyvoje;
- aiškiai reglamentuoti leidimų keitimo ir tikslinimo pagrindus;
- nustatyti, kad Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės tvirtina Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT);
- nustatyti VIAP lėšų nerinkimo sąlygas iš vartotojų, elektros energija perkantiems pagal AI pirkimo–pardavimo sutartis;
- įtvirtinti galimybę pratęsti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo terminą, kai atrankos kai PAV išvadoje yra nurodoma, kad reikalinga atlikti tokį vertinimą.

3. Energetikos įstatymo projektu siekiama aiškiai reglamentuoti galimybes keisti veiklos vykdymo teritoriją.

Projektų esmė:

- ✓ numatyti įstaigą, į kurią galima būtų kreiptis visais klausimais, susijusiais veikla elektros energetikos sektoriuje, reglamentuoti AI naudojančių elektrinių modernizavimo (rekonstravimo) procesą;
- ✓ aiškiai reglamentuoti leidimų keitimų ir tikslinimo pagrindus;
- ✓ nustatyti konkurso organizavimo elektrinių plėtrai jūrinėje teritorijoje sąlygas ir paramos nustatymo principus;
- ✓ įtvirtinti AI plėtros tikslus iki 2030 m. visuose sektoriuose;
- ✓ reglamentuoti elektros energijos iš AI kainos priedo išmokėjimo sąlygas gamintojams, elektros energiją parduodantiems pagal dvišales sutartis;

- ✓ suteikti aiškumo savivaldybėms dėl AI plėtros planų rengimo bei derinimo;
- ✓ sukurti palankesnes sąlygas gamintojams, negaunantiems paramos, parduoti elektros energiją pagal elektros energijos iš AI pirkimo–pardavimo sutartis;
- ✓ įtvirtinti, kad perdavimo sistemos operatorius atlieka tinklų plėtrą, kuri bus reikalinga elektrinėms, numatomoms įrengti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyse, prijungti ir šios plėtros darbai bus finansuojami VIAP lėšomis;
- ✓ suteikti galimybę gamintojams, laimėjusiems skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną, bet neturintiems PAV, šį vertinimą atlikti;
- ✓ nustatyti konkursų organizavimo sąlygas elektrinių plėtrai jūrinėje teritorijoje ir paramos apskaičiavimo principus.

Derinimas – įstatymų projektai su suinteresuotomis institucijomis derinti keliais etapais (2020 m. kovo 10 d. ir 2020 m. liepos 3 d. ir 2020 m. rugpjūčio 5 d.), taip pat teiktos pastabos ir pasiūlymai papildomai buvo derinti su pastabas teikusiais subjektais elektroniniu paštu bei telefonu. Į daugumą pastabų, teiktų derinimo metu, yra atsižvelgta. Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta tobulinant Įstatymų projektus, įvertinti derinimo pažymoje.

Atkreiptinas dėmesys į šias pastabas:

- ❶ Perdavimo sistemos operatorius (Litgrid) nesutinka su jam priskiriamomis naujomis funkcijomis, motyvuojant tuo, kad naujai priskiriama veikla esmingai paveiks Litgrid gebėjimus vykdyti įsipareigojimus sinchronizacijos projektuose. Be to, Litgrid nuomone, sausumos elektrinių prijungimo procesas negali iš esmės skirtis nuo numatomo įtvirtinti jūros jėgainių prijungimo proceso. Sausumos gamintojai negali būti diskriminuojami vėjo jėgainės jūroje vystysiančių gamintojų atžvilgiu ir todėl siūloma laikytis šiuo metu teisės aktuose nustatytos gamintojų elektrinių prijungimo prie perdavimo sistemos operatoriaus tinklų tvarkos, taip pat, nuogaustaujama, kad nusprendus procesus finansuoti VIAP lėšomis, išaugs tarifas vartotojams.
- ❷ Teisingumo ministerija teikia pastabą dėl Elektros energetikos įstatymo nuostatos, kuria siūloma nustatyti, kad VERT, kuri pagal esamą teisinį reguliavimą prižiūri leidimais reguliuojamą veiklą, taip pat tvirtintų Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, o ne Vyriausybė, kaip numatyta šiuo metu galiojančiame įstatyme. Teisingumo ministerijos nuomone toks reglamentavimas neatitinka Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintų objektyvumo ir subsidiarumo principų, bei kelia abejonių dėl siūlomo mechanizmo skaidrumo, nes ta pati institucija, neatskiriant teisėkūros ir teisės aktų įgyvendinimo funkcijų, nustatytų leidimų išdavimo (t. y. licencijavimo) taisyklės, o taip pat ir vykdytų šių taisyklių įgyvendinimo užtikrinimo ir priežiūros funkcijas.
- ❸ VERT pateikė daug metodinio pobūdžio pastabų, todėl tikslinga įstatymų projektų svarstymuose pakviesti dalyvauti VERT atstovus.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektai tiesiogiai prisideda prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 4.1.6. darbo „Vidaus energijos gamybos didinimas, panaudojant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius“ įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymų projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė